

**Okręgowy Rzecznik
Odpowiedzialności Zawodowej
w Szczecinie**

Szczecin, dnia 02.02.2015 roku

RO/Sz/-0019/2015

**POSTANOWIENIE
O ODMOWIE WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO
z dnia 2 lutego 2015 roku**

Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej Okręgowej Izby Lekarskiej w Szczecinie, działając na podstawie art. 63 pkt. 2 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. z 2009 r. Nr 219 poz. 1708 ze zm.) po przeprowadzeniu czynności sprawdzających w sprawie skargi:

dotyczącej:

lek. med. Bartosza Arłukowicza, zarzucającej popełnienie przez ww. lekarza czynu polegającego na:

1. naruszeniu art. 1 ust. 3 Kodeksu Etyki Lekarskiej, poprzez publiczne naruszenie godności zawodu lekarza i podważanie zaufania do zawodu lekarza,
2. naruszeniu art. 52 ust. 1 i 2 Kodeksu Etyki Lekarskiej, poprzez publiczne formułowanie negatywnych i dyskredytujących opinii o innych lekarzach wymienionych imiennie w środkach masowego przekazu oraz o skonkretyzowanych grupach lekarzy,
3. naruszeniu art. 59 Kodeksu Etyki Lekarskiej, poprzez publiczne podważanie zaufania do zawodu lekarza i dyskredytowanie organów samorządu lekarskiego,

POSTANOWIŁ:

1. odmówić wszczęcia postępowania wyjaśniającego,

2. odpis niniejszego postanowienia otrzymują:

[redacted]

– a/a.

UZASADNIENIE

Do Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Okręgowej Izby Lekarskiej w Szczecinie w dniu 28 stycznia 2015 roku wpłynął wniosek [redacted] [redacted], zawierający skargę na zachowanie lek. med. Bartosza Arłukowicza pełniącego funkcję Ministra Zdrowia RP, który zdaniem skarżącego naruszył bezpośrednio w okresie przelomu roku 2014 i 2015 następujące przepisy Kodeksu Etyki Lekarskiej – art. 1 ust. 3, art. 52 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 59, poprzez publiczne formułowanie w środkach masowego przekazu [redacted] negatywnych i dyskredytujących opinii związanych przede wszystkim z konfliktem z lekarzami zrzeszonymi w Porozumieniu Zielonogórskim, a także dotyczącymi tzw. pakietu onkologicznego i zawierania kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia na 2015 rok.

Po wnikliwej analizie przedmiotowego wniosku oraz po zapoznaniu się z treścią nagrań audiowizualnych, zawierających publiczne wystąpienia lek. med. Bartosza Arłukowicza, a wymienionych w uzasadnieniu wniosku skarżącego lek. [redacted], w ocenie Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Szczecinie czyny zarzucane lek. med. Bartoszowi Arłukowiczowi nie stanowią przewinienia zawodowego w rozumieniu ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 3 KEL naruszeniem godności zawodu jest każde postępowanie lekarza, które podważa zaufanie do zawodu. W myśl natomiast art. 52 ust. 1 i ust. 2 KEL lekarze powinni okazywać sobie wzajemny szacunek. Szczególny szacunek i względy należą się lekarzom seniorom, a zwłaszcza byłym nauczycielom (ust. 1). Lekarz powinien zachować szczególną ostrożność w formułowaniu opinii o

działalności zawodowej innego lekarza, w szczególności nie powinien publicznie dyskredytować go w jakikolwiek sposób (ust. 2). Zgodnie natomiast z przywołanym przez skarżącego art. 59 KEL lekarze powinni solidarnie wspierać działalność swego samorządu, którego zadaniem jest zapewnienie lekarzom należytej pozycji w społeczeństwie. Podejmując krytykę działania organów samorządu lekarskiego, winni przeprowadzić ją przede wszystkim w środowisku lekarskim lub na łamach pism lekarskich.

Dokonując analizy wyżej przywołanych zapisów Kodeksu należy stwierdzić, iż postanowienia art. 52 ust. 1 i ust. 2 KEL wyrażają zasadę tzw. lojalności, nakazującą lekarzom zachowanie należytej ostrożności przy formułowaniu opinii o działalności zawodowej innego lekarza oraz zakazującą jego publicznej dyskredytacji. Jak wynika z literalnego brzmienia ww. zapisu niedozwolona jest publiczna dyskredytacja lekarza, przy czym powinna być ona związana z działalnością zawodową lekarza będącego przedmiotem krytyki. Co prawda przepisy powszechnie obowiązującego prawa dotyczące zasad wykonywania zawodu lekarza, jak i postanowienia Kodeksu Etyki Lekarskiej nie zawierają legalnej definicji pojęcia „działalność zawodowa”, niemniej w ocenie Rzecznika w tym zakresie należy odnieść się do definicji wykonywania zawodu lekarza, sprecyzowanej w art. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz. U. tj.: z 2011 r., Nr 277, poz. 1634 ze zm.). W myśl art. 2 ust. 1 i ust. 3 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry, wykonywanie zawodu lekarza polega na udzielaniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami, świadczeń zdrowotnych, w szczególności: badaniu stanu zdrowia, rozpoznawaniu chorób i zapobieganiu im, leczeniu i rehabilitacji chorych, udzielaniu porad lekarskich, a także wydawaniu opinii i orzeczeń lekarskich (ust. 1). Za wykonywanie zawodu lekarza uważa się także prowadzenie przez lekarza prac badawczych w dziedzinie nauk medycznych lub promocji zdrowia, nauczanie zawodu lekarza, kierowanie podmiotem leczniczym, o którym mowa w art. 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887, Nr 174, poz. 1039 i Nr 185, poz. 1092) lub zatrudnienie w podmiotach zobowiązanych do

finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) lub urzędach te podmioty obsługujących, w ramach którego wykonuje się czynności związane z przygotowaniem, organizowaniem lub nadzorem nad udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej.

Należy podkreślić, że zbyt dosłowne odczytywanie postanowienia art. 52 ust. 2 KEL może uzasadniać zakaz jakiegokolwiek „dyskredytowania” innego lekarza, także bez związku z jego działalnością zawodową. Ponadto art. 52 ust. 2 KEL nie wprowadza ograniczeń tego rodzaju, by zabronione było jedynie dyskredytowanie z użyciem informacji fałszywych czy też popełnione w złej wierze. Jednakże ponieważ wszelką krytykę drugiej osoby da się uznać za przejaw jej „dyskredytowania”, powstają wątpliwości, czy wyrażony w art. 52 KEL zakaz nie ma charakteru absolutnego, tzn. nie zna żadnych wyjątków, poza wskazanym w art. 52 ust. 3 KEL poinformowaniem organu izby lekarskiej o zauważonym naruszeniu zasad etycznych lub niekompetencji zawodowej.

W ocenie Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Szczecinie dokonywanie interpretacji art. 52 KEL jako wprowadzającego zakaz krytyki absolutny tj. nie znający żadnych wyjątków, byłoby nieuprawnione, zarówno biorąc pod uwagę literalną treść zapisu art. 52 KEL, jak i w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2008 r., sygn. akt SK 16/07, 45/3/A/2008.

W wyżej wskazanym orzeczeniu Trybunał Konstytucyjny zajął stanowisko, iż nie można dokonywać takiej interpretacji art. 52 ust. 2 KEL by uznać, że lekarz nie ma prawa do wypowiedzi mających najlżejszy choćby wydźwięk krytyczny pod adresem drugiego lekarza, niezależnie od tego, co jest przedmiotem krytyki (wykonywanie praktyki zawodowej lub postępowanie w innej sferze życia), czy opiera się ona na prawdzie, z jakich motywów działa krytykujący i czy jego celem jest ochrona jakiegoś społecznie uzasadnionego interesu.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził ponadto, iż art. 52 ust. 2 KEL w zakresie, w

jakim zakazuje zgodnych z prawdą i uzasadnionych ochroną interesu publicznego wypowiedzi publicznych na temat działalności zawodowej innego lekarza, jest niezgodny z art. 54 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał uznał, że tak wąska wykładnia przepisów krajowych dotyczących etyki lekarskiej przeczy standardom związanym z wolnością słowa. Powyższy wyrok zapadł co prawda na kanwie sprawy, w której wypowiedzi publiczne dotyczyły działalności zawodowej lekarza związanej z procesem leczniczym i diagnostycznym, jednakże dla potrzeb niniejszej sprawy należy podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny przesądził, iż literalne rozumienie zakwestionowanego przepisu, wsparte wykładnią historyczną i systemową, daje pole do stwierdzenia, że sankcjonowane zachowanie – tj. publiczne dyskredytowanie innego lekarza – obejmuje wyłącznie krytykę wygłoszoną publicznie i nieprawdziwą, bądź też prawdziwą, ale nieadekwatną co do formy lub treści w stosunku do krytkowanego postępowania innego lekarza oraz niepowiązaną z ochroną interesu publicznego.

Podsumowując powyższe, w ocenie Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Szczecinie wypowiedzi lek. med. Bartosza Arłukowicza pełniącego, co istotne funkcję Ministra Zdrowia RP, nie dotyczyły w żadnym aspekcie dyskredytacji działalności zawodowej lekarzy Porozumienia Zielonogórskiego, a sprecyzowanej w art. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry tj. sposobu leczenia, diagnostyki, udzielania porad lekarskich, kierowania podmiotem leczniczym, prowadzenia prac badawczych etc. Zdaniem Rzecznika dotyczyły krytyki stanowiska niektórych lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, którzy odrzucali proponowane przez Ministra Zdrowia warunki udzielania świadczeń zdrowotnych na podstawie kontraktów zawieranych z NFZ.

W ocenie Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Szczecinie powyższe wypowiedzi nie naruszają również art. 1 ust. 3 oraz art. 59 KEL, które w swojej treści także odnoszą się do definicji zawodu lekarza i wykonywania zawodu lekarza sprecyzowanej w art. 2 ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry.

W wypowiedziach lek. med. Bartosza Arłukowicza Okręgowy Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej w Szczecinie nie dopatrył się także podważania

godności wykonywania zawodu lekarza, ani dyskredytacji działań organów samorządu lekarskiego. Jak już wskazano powyżej, przywoływane przez skarżącego wypowiedzi lek. med. Bartosza Arłukowicza nie dotyczyły krytyki sposobu leczenia, diagnostyki, udzielania porad lekarskich, kierowania podmiotem leczniczym, prowadzenia prac badawczych przez lekarzy POZ, a miały na celu doprowadzenie do zawarcia stosownego porozumienia i w konsekwencji podpisania stosownych umów z NFZ.

Należy ponadto wskazać, że Minister Zdrowia wypełnia zadania wyznaczone przez Prezesa Rady Ministrów, zaś zakres działania Ministra określają przepisy powszechnie obowiązującego prawa. Tym samym trudno uznać, że lek. med. Bartosz Arłukowicz wypowiadając się w szeroko rozumianych mediach głównie jako Minister Zdrowia na temat konfliktu powstałego na tle kontraktów zawieranych przez lekarzy POZ z NFZ, będąc zobowiązanym na podstawie przepisów obowiązującego prawa do zapewnienia dostępności do świadczeń finansowanych ze środków publicznych popełnił przewinienie zawodowe, które mogłoby być przedmiotem postępowania przed Okręgowym Rzecznikiem Odpowiedzialności Zawodowej.

Nadmienić należy, iż jeżeli w ocenie skarżącego, wypowiedzi lek. med. Bartosza Arłukowicza naruszyły jego dobre imię czy też godność, istnieje możliwość wniesienia w tej sprawie powództwa cywilnego o ochronę dóbr osobistych.

Z tych też względów należało postanowić jak w sentencji.

**Okręgowy Rzecznik
Odpowiedzialności Zawodowej
w Szczecinie**

prof. dr hab. n. med. Jacek Różański

Pouczenie

Od powyższego postanowienia pokrzywdzonemu (na podstawie art. 68 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich) przysługuje zażalenie do Okręgowego Sądu Lekarskiego OIL w Szczecinie w terminie 14 dni od daty doręczenia niniejszego postanowienia. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem Okręgowego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej w Szczecinie. Uprawnionemu do złożenia zażalenia przysługuje prawo przejrzenia akt.